

Institutionen för kultur och samhälle (IKOS)

Avdelningen för Kommunikation, litteratur och svenska (KLS)

2019-12-17

91SV13 Svenska (1-30hp)

92SV13 Svenska (1-30hp)

Delkurs Grammatik och språk med didaktisk inriktning (7,5 hp) – delkurshandledning vt 2020

Välkommen till den första delkursen i svenska!

Som lärare i svenska är språket ditt främsta arbetsredskap, oavsett om du arbetar med läsning, skrivande eller muntliga aktiviteter. Denna delkurs syftar till att ge dig som student en grundläggande kunskap om svenska språkets grammatiska struktur samt god förtrogenhet med relevanta grammatiska begrepp som behövs för att förstå språkets uppbyggnad. Med sådan kunskap kan du analysera språkproduktion i syfte att bedöma eller förbättra texter – både egna och sådana som författats av andra (exempelvis elever och kollegor). Språklig analysförmåga är en kärnkompetens för svensklärare.

Som student i denna kurs förväntas du delta i samtliga föreläsningar, genomgångar och seminarier – även i icke lärarledda seminarier. Du förväntas förbereda dig inför varje tillfälle genom att läsa och bearbeta litteraturen på egen hand. Inför seminarierna förväntas du både ha arbetat med relevanta litteraturavsnitt samt löst de angivna uppgifterna. Detta görs (delvis) under de ILS-tillfällen (icke lärarledda seminarier) som är inplanerade före seminarierna.

Observera att denna kurs innebär samläsning mellan två kurskoder, men delar av kursen innebär arbete i tre mindre seminariegrupper. Ge därför noga akt på vilken information som gäller just dig när du tittar i schemat i TimeEdit!

Kursmål

Lärandemålen för kursen innebär att studenten efter genomgången kurs ska kunna

- redogöra för svenska språkets grammatiska struktur på olika nivåer genom användning av relevanta språkvetenskapliga begrepp
- redogöra för och tillämpa normer och regler för skriven svenska
- förklara lärarens ansvar för språkriktighet
- redogöra för hur språkliga strukturer på ord-, fras- och satsnivå kan tillämpas i ett språkutvecklande arbete.

Examination

Kursen examineras genom tre olika examinationsmoment:

- en *salstentamen* (STN1, 5 hp, U-VG) alternativt genom fyra (obligatoriska) *duggor*. Tentan bedöms med poäng. För Godkänt krävs 60% rätt svar alternativt fyra godkända duggor. För VG krävs 75% rätt svar på salstentan. Tentan bedöms vara rättad inom 12 arbetsdagar (från den dag då rättande lärare får tillbaka tentorna från Tentaservice).
- en *skriftlig reflektionsuppgift* om språkfrågor (SRE1, 2 hp, U-G)
- en *mundlig gruppredovisning* i ett examinerande seminarium om grammatikdidaktik (MRE1, 0,5 hp, U-G)

Litteratur

Josefsson, Gunlög (2009). *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Lund: Studentlitteratur.

Josefsson, Gunlög (2009). *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Övningar med facit och kommentarer*. Lund: Studentlitteratur.

Lundin, K. (2017). *Tala om språk: grammatik för lärarstuderande*. Lund: Studentlitteratur.

Karlsson, O. (red.) (2017). *Svenska skrivregler*. Språkrådets skrifter 22. Stockholm: Liber.

Artiklar kan tillkomma.

Övningsmaterial delas ut under kursens gång.

Referenslitteratur:

Boström, L. & Josefsson, G. (2006). *Vägar till grammatik*. Lund: Studentlitteratur, 2006.

SAOL 14. Svenska Akademiens ordlista över svenska språket. (2015). Stockholm: Svenska Akademien.

SAG. Teleman, Ulf, Hellberg, Staffan & Andersson, Erik (1999). Svenska Akademiens grammatik. Stockholm: Svenska Akademien.

Personal som arbetar med kursen

Ansvarig för delkursen är Helen Winzell, HW (helen.winzell@liu.se). De andra undervisande lärarna är Sabina Ivenäs Dyverfeldt, SID (sabina.ivenas.dyverfeldt@liu.se) och Lotta Alemyr, LA (lotta.alemyr@liu.se).

Kursadministratör är Elin Elwin (elin.elwin@liu.se). Det är också hos Elin som tentorna kan hämtas när de har rättats. Studierektor är Elisabeth Zetterholm (elisabeth.zetterholm@liu.se).

Seminariegrupper

Under kursen kommer studenterna att delta i seminarier i mindre grupper där lösningen på olika övningsuppgifter diskuteras gemensamt. Det framgår av TimeEdit-schemat vilken lärare som ansvarar för respektive seminarium. Information om vilken grupp du tillhör får du i samband med introduktionen till kursen.

Observera att det inte är tillåtet att byta grupp annat än tillfälligt. Vår planering och salsbokning är beroende av att grupperna hålls ihop på det sätt som ursprungligen angetts.

Momentschema

Observera att du måste förbereda dig genom att **läsa** och **bearbeta** Josefsson enligt läsanvisningarna nedan **före** varje föreläsning. Det betyder att du måste göra anteckningar och försöka att med egna ord formulera vad det lästa handlar om. De övningar som finns angivna görs **efter** föreläsningen.

Observera också att innehållet kommer i den planerade ordningen nedan, men tidsåtgången för varje moment kan komma att förskjuta innehållet i förhållande till tidpunkt.

Innehåll	Att läsa ¹	Lärare
Kursintroduktion (Sal: G32 kl 13:15-15:00) Gruppenledning (1, 2, 3) presenteras		Maritha Johansson, Helen Winzell
1. Att se på språk och grammatik. En översyning (För tid och plats, se TimeEdit! Detta gäller samtliga moment.)		Helen Winzell (HW)
Seminarium Lära-känna-seminarium med indelning i studiegrupper		HW
2. Ordklasser Vilka ordklasser har vi? Nominala ordklasser: Substantiv, adjektiv, räkneord, pronomen och prepositioner Verbala ordklasser: Verb, (verbpartiklar), och adverb Övriga ordklasser: Particip, konjunktioner, subjunktioner, interjektioner Substantiv: Genus, numerus, kasus, species Adjektiv: Kongruensböjning, komparation, bestämdhet Räkneord: Grundtal, ordningstal Pronomen: Definita (personliga, possessiva, reflexiva, relativa, demonstrativa, determinativa), indefinita (inkl. interrogativa) Prepositioner	Josefsson: Kap 1 och kap 2 för översikt Fokus: kap 4 (s. 67-69 översiktligt) Läs också texten i övningsboken s 23-25 (bra sammanfattning) Artikeln Grammatik – ett nödvändigt gott i <i>Språktidningen</i> : http://spraktidningen.se/blogg/debatt-grammatik-ett-nodvandigt-gott Övning 2.2, 2.7 (efter föreläsningen)	HW
ILS 1	Övning 2.1, 2.5, 2.14 samt särskild ILS- uppgift som finns i Lisam	

¹ Alla läsanvisningar baseras på Josefsson: *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare* (2009, 2 uppl).

<p>3. Ordklasser och morfologi Verb: verbformer, tempus, partikelverb, transitivitet, passivitet och s-former) Particip Adverb (tids-, sätts-, rums- och satsadverb), pronominella adverb Konjunktioner och subjunktioner</p> <p>Morfem: rotmorfem, avledningsmorfem, böjningsmorfem, fria grammatiska morfem, fogemorfem, restmorfem. Sammansättningar: förled, efterled</p>	<p>Kapitel 4 (s. 67-69 översiktligt), kapitel 10</p> <p>Läs också texten i övningsboken s 23-25 (bra sammanfattning)</p> <p>Övning 2.4, 2.6, 2.8 – 2.13</p> <p>Läs kapitel 5 (s. 95-101) + s. 39-41 i övningsboken</p>	<p>HW</p>
<p>ILS 2</p>	<p>Särskild ILS-uppgift som finns i Lisam</p>	
<p>Seminarium 1: ordklasser och morfologi Analys av övningstexter - att identifiera ordklasstillhörighet</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ILS-uppgifterna (se ovan) - Seminarieuppgifter (erhålls i pappersform under seminariet) - Ange ords ordklasstillhörighet - Ange ords böjning 	<p>HW, SID, LA</p>
<p>DUGGA 1 (Endast ett tillfälle per student)</p>	<p>Ordklasser: ange ordklasstillhörighet, ange hur substantiv, adjektiv och verb är böjda</p>	<p>HW</p>
<p>4. Ordbildning Ordanalys</p>	<p>Kapitel 5</p> <p>Övning 3.1, 3.2, 3.4</p> <p>Artikeln Vad är ett nytt ord? i <i>Språktidningen</i>: http://spraktidningen.se/artiklar/2010/12/vad-ar-ett-nyord</p> <p>Artikeln Stora ord i <i>Språktidningen</i>: http://spraktidningen.se/artiklar/2015/03/stora-ord</p>	<p>HW</p>

<p>5. Fraser och satsdelar Nominalfrasens uppbyggnad och funktion, verbfrasens uppbyggnad och funktion, prepositionsfrasens uppbyggnad och funktion, adverbfrasens uppbyggnad och funktion</p> <p>primära satsdelar: subjekt och predikat, objekt, adverbial</p>	<p>Kapitel 6, kapitel 7 (s. 131-135, 139-141) + övningsboken s. 49-51, 61-63</p> <p>Övning 5.1, 5.2</p> <p>Övningar i Lisam: 1. Hitta huvudorden i nominalfraserna 2. Hitta verbfrasen (i snäv bemärkelse, se s. 126 i Josefsson) i meningarna. Markera finita verb, eventuella infinita verb, verbpartiklar och reflexiva pronomen. 3. Markera hjälpverb och huvudverb 4. Ange huvudord och adverbial i adverbfraserna.</p>	<p>HW</p>
<p>ILS 3</p>	<p>3.6, 3.7, 3.8, 3.9 (+ förbered gärna 3.3 och 3.5 inför seminariet)</p>	

Seminarium 2: morfologi, ordbildning	Ordanalys - Övning 3.3, 3.5 - Seminarieuppgifter (erhålls i - pappersform under seminariet)	HW, SID, LA
ILS 4	Prototyp för dugga 2	
6. Satsdelar och positionsgrammatik Kopulaverb Primära satsdelar: subjekt, predikat, objekt, adverbial, subjektiv predikativ, objektiv predikativ, agent Vad är ett positionsschema? Varför positionsschema?	Kapitel 6, kapitel 7 (s. 131-135, 139- 141) + övningsboken s. 49-51, 61-63 Övning: 5.3, 5.4, 5.5 + extra övningar som finns i Lisam: 1. Hitta kopulaverben i meningarna. 2. Rita upp ett positionsschema. 3. Placera in meningarna i schemat.	HW
DUGGA 2 (Endast ett tillfälle per student)	Ordanalys – att rita upp ordbildningsträd	HW
7. Satsdelar och positionsgrammatik, huvudsatser och bisatser Bisatser, bisatsers satsfunktion, Positionsschemat Presenteringskonstruktion, topikaliserings, emfatisk utbrytning, (aktiv/passiv sats)	Kapitel 7, 8, 11, 12 + övningsboken s. 71-73, 75-76 Övning 7.1, 7.2 Övningar i Lisam: 1. Hitta bisatserna. 2. Vilken satsdelsfunktion har bisatserna? 3. Gör satslösning på meningarna och placera samtidigt in huvud- och bisatserna i ett positionsschema.	HW
ILS 5	Fraser och satsdelar. Läs s 49-51 i övningsboken. Övning 4.1, 4.2, 4.3, Läs s 61-63 i övningsboken.	

	Gör de extraövningar som hör till ILS 5. Dessa ligger i Lisam.	
Seminarium 3: bisatser, primära och sekundära satsdelar	(Seminarieuppgifter erhålls under seminariet.) Bisatser Primära och sekundära satsdelar	HW, SID, LA
8. Ordföljd/informationsstruktur sekundära satsdelar och fraser, attribut, adverbial. Tema-rem (spetsställning/topikalisering), (passivering), dubbelt satsled, satsfläta Fullständig satslösning (med hjälp av positionsschema)	Kapitel 14 + s 99-102 i övningsboken Övning 9.1, 9.2, 9.7, 9.8	HW
Workshop: Att presentera grammatik Att presentera ett innehåll på ett effektivt sätt är en central del av lärarens arbete. Denna workshop ger en god grund för att presentera och arbeta med grammatik i klassrummet. Innehållet tillämpas i det examinerande seminariet i grammatikdidaktik vecka 8.		
ILS 6	Övning 5.6, 7.4 (Gör även 7.3 och 7.5, men det räcker om ni identifierar bisatserna.) Bisatser, ordföljd/informationsstruktur och satslösning enligt ILS-uppgift som finns i Lisam	

DUGGA 3 (Endast ett tillfälle per student)	Bisatser Ordföljd/informationsstruktur	HW
9. Satslösning/positionsgrammatik Satslösning med hjälp av positionsschema	Kapitel 7-12 Övning 6.1-6.3 Öva på exempeltentorna.	HW
Seminarium 4: Satslösning/positionsgrammatik	Fullständig satslösning och inplacering av satsled i positionsschemat. (Seminarieuppgifter erhålls under seminariet)	HW, SID, LA
10. Satslösning/positionsgrammatik Satslösning med hjälp av positionsschema Hopsamling av kursen	Kapitel 7-12 Öva på exempeltentorna.	HW
11. Didaktiska perspektiv på grammatik Hur kan man arbeta med grammatik i svenskundervisningen? När och hur blir grammatiska kunskaper en hjälp för lärare och elever?	Kapitel 16 Lundin: <i>Tala om språk</i> (inledning s. 9-10, kap 1 s. 11-20, kap 3 s. 67-178) Se också artiklar ur <i>Svenskläraren</i> i Lisam. (Dessa kan läsas efteråt och användas i gruppuppgiften samt den skriftliga reflektionsuppgiften, SRE1.)	HW
ILS 7	Grammatikdidaktiska frågeställningar ILS-uppgift finns i Lisam.	

Seminarium 5. Grammatikdidaktik.	Hur kan man arbeta med grammatik i en konkret språkutvecklande praktik? Uppgifter tillhandahålls under seminariet.	HW
DUGGA 4 (Endast ett tillfälle per student) Resultatet kommer senast under fredagen den 21/2. Den som har anmält sig till tentan och inte tänker göra den, ombeds att göra en avbokning.	Fullständig satslösning positionsschemat	HW
ILS 8. Att presentera och förklara en språkfråga	Förberedelser inför det examinerande grammatikdidaktiska seminariet (seminarium 6)	
Seminarium 6. Examinerande seminarium i grammatikdidaktik		HW
Salstenta grammatik 2020-02-24 (8-12) Anmälan behövs		

Omtenta 1: 2020-04-08 (8-12)

Omtenta 2: 2020-08-12 (14-18)